

**ประสิทธิผลของการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกำกับตนเอง ร่วมกับทฤษฎี
การสนับสนุนทางสังคมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย
ของชายรักรายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วง จังหวัดพัทลุง**
**Effectiveness of Applying Self-Control Theory and Social Support Theory
to Develop Condom Usage Behavior for Homosexuals Joining
the Power of Violet Group in Phatthalung Province**

วุฒิพงษ์ คงทอง (Wudipong Khongtong)^{1*}

ศิริพร คำสะอาด (Sipon Khumsaoad)²

สมหญิง สุคนธ์ (Somhying Sukon)³

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกำกับตนเองร่วมกับทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมต่อการพัฒนาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของชายรักรายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วง โดยการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ หลังการประยุกต์ใช้โปรแกรมสุขศึกษาดังกล่าว สุ่มตัวอย่างแบบ Simple Sampling ได้ขนาดตัวอย่าง จำนวน 62 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ 31 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่ามัธยฐาน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Independent t-test

ผลการศึกษา พบว่า ด้านความรู้ กลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 0.5 คะแนน การทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value = 0.134) (95%CI อยู่ระหว่าง 0.1 ถึง 1.6) ด้านทัศนคติ พบกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 3.0 คะแนน การทดลองของกลุ่มทดลองแตกต่างกับกลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value = 0.013) (95%CI อยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 5.4) ด้านการใช้ถุงยางอนามัย ก่อนการทดลองสัดส่วนของคนที่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้ง ในกลุ่มเปรียบเทียบสูงกว่ากลุ่มทดลอง โดยสัดส่วนดังกล่าวเท่ากับ ร้อยละ 54.8 และ ร้อยละ 16.1 ตามลำดับ และหลังทดลองพบสัดส่วนของทั้งสองกลุ่มใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง เท่ากันนั้นคือร้อยละ 74.2

¹เจ้าพนักงานสาธารณสุข สถานีอนามัยบ้านน้ำเลียด ตำบลท่ามิหรำ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

²อาจารย์ประจำภาควิชาชีวสถิติและประชากรศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³เจ้าพนักงานสาธารณสุข สถานีอนามัยบ้านควนฉาบ ตำบลพญาขัน อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

*corresponding author , e-mail : rukjee@hotmail.com

Abstract

This research is quasi-experimental and aimed at studying the effectiveness of applying self-control theory and social support theory on condom usage behavior to homosexuals joining the Power of Violet group. The scores of the experimental group and those of the control group were compared after applying the public health program. Participants were randomly selected using simple sampling. 62 participants were equally divided into two groups which were experimental and control groups. The data was analyzed using descriptive statistics which were frequency, percentage, average, median, maximum, minimum and deductive statistics, namely the independent t-test.

The results of the study show that after the experiment on the experimental group and the control group, there was a difference with no statistical significance in their knowledge and average scores (p -value=0.134). The experimental group had higher scores in knowledge about using condoms than the control group by 0.5 marks (95% CI, between 0.1 to 1.6). In the attitude aspect, the average scores after the experiment were different with statistical significance (p -value=0.013). The scores of the experimental group were 3 marks higher than those of the control group (95% CI, between 0.6 and 5.4). In the condom usage aspect, before the experiment, the proportion of people using a condom every time they had sex in the control group was higher than that of the experimental group, at 54.8 and 16.1 respectively. After the experiment, the condom usage proportion of these groups was equal, at 74.2 percent.

คำสำคัญ: พฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของชายรักชาย

Keyword: condom usage behavior of homosexuals

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยมีแนวโน้มที่จะยอมรับพฤติกรรมชายรักชายมากขึ้น ต่างจากอดีตที่คนกลุ่มนี้มักถูกล้อเลียนและถูกประณามว่ามีความวิปริตทางเพศ ถูกตั้งข้อรังเกียจและถูกกีดกันจากทุกสาขาอาชีพ จึงมีชายรักชายจำนวนไม่น้อยพยายามปิดบังพฤติกรรมตนเองโดยการแต่งงาน และจบลงด้วยการหย่าร้างส่งผลกระทบต่อบุตร ทำให้ขาดความรัก ความอบอุ่น และการเอาใจใส่ ดูแลกลายเป็นเด็กมีปัญหาในสังคม แม้ว่าสังคมไทยจะยอมรับพฤติกรรมชายรักชายมากขึ้นก็ตาม แต่ปัญหาที่เกิดจากคนกลุ่มนี้ก็มิได้ลดลงกลับมีปัญหาลักษณะรูปแบบใหม่ๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรมทางเพศที่เกิดจากความหึงหวงคู่รักร่วมเพศ การล่อลวงข่มขืนเด็กเพศเดียวกัน การขายบริการทางเพศของนักเรียน นักศึกษา รวมทั้งยังพบว่า

ชายรักชายมักมีความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่ถาวร มีการเปลี่ยนคู่นอนอยู่เสมอ ทำให้เกิดปัญหาความสับสนทางเพศ เช่น โสเภณีชาย การเกิดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (กาญจนา, 2543) และกลุ่มชายรักชายก็เป็นโรคเอดส์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากข้อมูลของคลินิกวิจัยสุขภาพชาย (กรมควบคุมโรค, 2548) ที่ร่วมกับศูนย์ความร่วมมือไทย-สหรัฐด้านสาธารณสุข และสมาคมฟ้าสีรุ้งได้ทำการสำรวจชายรักชายทั่วไปในกรุงเทพมหานครพบว่า ชายรักชายทั่วไปติดเชื้อเอชไอวี ร้อยละ 28.3 ใน พ.ศ. 2548 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30.7 ใน พ.ศ. 2550 นอกจากนี้ใน พ.ศ. 2548 ยังมีการสำรวจชายรักชายที่ขายบริการทางเพศในสวนสาธารณะพบว่า ชายรักชายติดเชื้อเอชไอวี ร้อยละ 22.6 และชายรักชายขายบริการทางเพศในสถานบริการติดเชื้อร้อยละ 15.4 รวมทั้งปัญหาวัณโรคที่เกิดจากเอดส์ นอกจากนี้ยังพบว่า ชายรักชายมีอัตราการไม่สวม

ถุงยางอนามัยเมื่อมีคู่นอนฉาบฉวยและมีคู่นอนชั่วคราวเพิ่มขึ้น ร้อยละ 20.9 ใน พ.ศ. 2546 เป็นร้อยละ 25 ใน พ.ศ. 2548 รวมทั้งยังพบว่าผู้ที่มีความเสี่ยงที่จะติดเชื้อเอชไอวีในกลุ่มนี้ไม่กล้าที่จะไปตรวจเลือดที่โรงพยาบาล และไม่กล้าที่จะไปใช้บริการจากโรงพยาบาลหรือคลินิกให้คำปรึกษา ทำให้เชื้อเอชไอวีสามารถแพร่ระบาดไปในประชากรกลุ่มชายรักชายมากขึ้น

จากการศึกษาของวุฒิพงศ์ (2550) พบว่าชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วง ซึ่งเป็นกลุ่มที่ชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วงจังหวัดพัทลุงได้รวมตัวกันขึ้นเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์ และให้ความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย มีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันโรคเอดส์อยู่ในระดับสูง ถึงร้อยละ 65.5 แต่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกันทุกครั้งเพียงร้อยละ 31.4 จากข้อมูลการใช้ถุงยางอนามัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าชายรักชายมีพฤติกรรมทางเพศไม่เหมาะสม โดยเฉพาะการไม่สวมถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน ก็แนะนำให้ไปสู่วิทยาสังคมและปัญหาสาธารณสุขดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลของการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกำกับตนเอง ร่วมกับทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งการใช้ทฤษฎีดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนให้สังคมรอบข้างของชายรักชาย ช่วยสนับสนุนให้ชายรักชายหันมาใช้ถุงยางอนามัยมากขึ้น ซึ่งจะช่วยพัฒนาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์ ของชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วง จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปประยุกต์ใช้ในการณรงค์และจูงใจให้กลุ่มชายรักชายกลุ่มอื่นๆ หันมาใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์

คำถามการวิจัย

การประยุกต์ทฤษฎีการกำกับตนเองร่วมกับทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมมีประสิทธิผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วงหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการกำกับตนเองร่วมกับทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมต่อการพัฒนาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วง โดยการเปรียบเทียบคะแนนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการประยุกต์ใช้โปรแกรมสุขศึกษาดังกล่าวกับกลุ่มทดลอง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในกลุ่มชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วงจังหวัดพัทลุง จำนวน 62 คน

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) แบบสองกลุ่มวัดสองครั้งก่อนและหลังการทดลอง (Two-groups pretest-posttest Design with Comparison group) โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ กลุ่มละ 31 คน

ประชากรและตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วง

- 1.1 ลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรม
  - 1.1.1 ชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่มพลังสีม่วง
  - 1.1.2 ชายรักชายที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป
  - 1.1.3. ไม่มีปัญหาโรคติดต่อทางลมหายใจ

1.2 เกณฑ์การคัดเลือก

- 1.2.1 เป็นชายรักชายที่มีคุณลักษณะตามข้อ 1.1
- 1.2.2 ชายรักชายเข้าร่วมกิจกรรมอย่างสมัครใจ และมีเวลาเข้าร่วมโปรแกรมตลอดระยะเวลาการดำเนินกิจกรรม

1.3 เกณฑ์การคัดออก

- 1.3.1 ชายรักชายไม่มีเวลาเข้าร่วมโปรแกรมหรือไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรม
- 1.3.2 ชายรักชายที่มีอาการป่วยด้วยโรคอย่างอื่น (ป่วยกะทันหัน) ที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้ตลอดโปรแกรม

2. ขนาดตัวอย่าง

การคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย กรณีประชากร 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (อรุณ, 2548) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังต่อไปนี้

$$n = \frac{2(Z_{\alpha/2} + Z_{\beta})^2 \sigma^2}{(\mu_1 - \mu_2)}$$

โดยคำนวณขนาดตัวอย่างจากตัวแปรความรู้เรื่องการใช้ถุงยางอนามัยของชายรักชายจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้เพราะให้ขนาดตัวอย่างที่ใหญ่กว่าตัวแปรทัศนคติ ดังนั้น เมื่อ

α เท่ากับ 0.05 ดังนั้น $Z_{\alpha/2}$ เท่ากับ 1.96

β เท่ากับ 0.10 ดังนั้น Z_{β} เท่ากับ 1.28

σ^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนความรู้เรื่อง การใช้ถุงยางอนามัย เท่ากับ 3.012 (pirot study ในกลุ่มชายรักชายของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

μ_1 คือ คะแนนความรู้เรื่อง การใช้ถุงยางอนามัย หลังทดลองของกลุ่มควบคุม เท่ากับ 9.45 คะแนน

(pirot study ในกลุ่มชายรักชายของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

μ_2 คือ คะแนนความรู้เรื่อง การใช้ถุงยางอนามัย หลังทดลองของกลุ่มทดลอง เท่ากับ 13.09 คะแนน (pirot study ในกลุ่มชายรักชายของจังหวัดแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

ดังนั้น จึงได้ขนาดตัวอย่างไม่ต่ำกว่ากลุ่มละ 15 คน แต่ในการศึกษานี้ใช้ขนาดตัวอย่างกลุ่มละ 31 คน

3. การสุ่มตัวอย่าง

สุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลากแบบไม่ใส่คืน จับฉลาก 31 คนแรกเป็นกลุ่มเปรียบเทียบ และ 31 คนหลังเป็นกลุ่มทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปประกอบด้วย บทบาททางเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะของครอบครัว ประวัติการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และสถานภาพการเป็นบุตร

1.2 แบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย

1.3 แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย

1.4 แบบสอบถามการใช้ถุงยางอนามัย

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ตัวแปรความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86

2.2 ตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.81

3. ตัวแปรและการวัดตัวแปร

1 ตัวแปรอิสระ (ตัวแปรต้น) คือ โปรแกรมสุขศึกษาที่ประยุกต์ทฤษฎีการกำกับตนเอง

ร่วมกับทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยของชายรักชาย

2. ตัวแปรตาม

2.1 ความรู้เรื่องการใช้ถุงยางอนามัย วัดโดยให้ผู้ถูกวัดตอบแบบสอบถามเป็นแบบปรนัย จำนวน 10 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

2.2 ทักษะคิดเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย วัดโดยให้ผู้ถูกวัดตอบแบบสอบถาม โดยประยุกต์ตามแบบวัดทัศนคติของลิเคิร์ต (Likert's Scale) จำนวน 8 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแต่ละข้อจะมีคำตอบให้เลือก 3 ระดับ คือ เห็นด้วย ไม่แน่ใจ และไม่เห็นด้วย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน คือ 3, 2, 1 ตามลำดับ สำหรับข้อคำถามที่เป็นไปในทางบวก และให้คะแนน คือ 1, 2, 3 ตามลำดับ สำหรับข้อคำถามที่เป็นไปในทางลบ

2.3 การใช้ถุงยางอนามัยวัดโดยให้ผู้ถูกวัดตอบแบบสอบถาม จำนวน 1 ข้อ จะมีคำตอบให้เลือก 3 ระดับ คือ ใช้ทุกครั้ง ใช้บางครั้ง และไม่เคยใช้

3. กิจกรรม

สัปดาห์ที่ 1 กิจกรรมสุขศึกษาครั้งที่ 1 หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ชายรักชายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย ซึ่งกิจกรรมประกอบด้วย การให้ความรู้ โดยใช้สื่อจำลองสถานการณ์จริง การนำเสนอตัวแบบ วิธีทัศน และการแจกคู่มือ

สัปดาห์ที่ 2 กิจกรรมสุขศึกษาครั้งที่ 2 หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ชายรักชายสามารถสังเกตพฤติกรรมของตนเอง ว่าตนเองมีพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยในการมีเพศสัมพันธ์เป็นอย่างไร โดยทำการจดบันทึกเอาไว้ ซึ่งกิจกรรมประกอบด้วย การนำเสนอตัวแบบจริง วิธีทัศน แบบบันทึกพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย และการอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์

สัปดาห์ที่ 3 กิจกรรมสุขศึกษาครั้งที่ 3 หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ชายรักชายตัดสินใจ และ ตกลงใจที่จะมีพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัย เพื่อควบคุมระดับพฤติกรรมซึ่งกิจกรรม

ประกอบด้วย การนำเสนอตัวแบบจริง วิธีทัศน การสาธิตวิธีการสวมถุงยางอนามัยทางปากและการอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์

สัปดาห์ที่ 4 กิจกรรมสุขศึกษาครั้งที่ 4 หมายถึง การดำเนินกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ชายรักชายมีพฤติกรรมตอบสนองต่อการกระทำของตนเอง เพื่อมุ่งใจให้ตนเองมีพฤติกรรมควบคุมระดับพฤติกรรม การใช้ถุงยางอนามัยได้ตามต้องการ

สัปดาห์ที่ 6 - 10 การกระตุ้นเตือน (โดยการเยี่ยมบ้าน) โดยคณะผู้วิจัยไปให้กำลังใจและแจกถุงยางอนามัยและแผ่นพับเกี่ยวกับการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

โดยวัดระดับพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยก่อนทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบในสัปดาห์แรกก่อนการให้กิจกรรมสุขศึกษาในสัปดาห์แรก และวัดระดับพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยหลังการทดลองในสัปดาห์ที่ 10

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรม STATA ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 สถิติเชิงพรรณนาเพื่อบรรยายถึงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของตัวอย่าง โดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ในกรณีข้อมูลแจกแจง และค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในกรณีที่เป็นข้อมูลต่อเนื่อง แต่ถ้าข้อมูลมีการแจกแจงแบบไม่ปกติใช้ค่ามัธยฐาน และค่าต่ำสุด - ค่าสูงสุด ในการพรรณนาแทน

2.2 สถิติเชิงอนุมาน แม้การศึกษานี้ได้ทำการเก็บข้อมูลคะแนนความรู้และทัศนคติของทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ก่อนการทดลอง แต่วัตถุประสงค์การเก็บข้อมูลดังกล่าวเพื่อการพิจารณาพื้นฐานความรู้และทัศนคติเรื่องการใช้ถุงยางอนามัยของทั้งสองกลุ่มว่าแตกต่างกันหรือไม่ และจากข้อมูลพบไม่ต่างกัน จึงเปรียบเทียบคะแนนความรู้และทัศนคติด้วย Independent t-test และหาช่วงเชื่อมั่นของขนาดความต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสองกลุ่มหลังการทดลองที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ผลการศึกษา

1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มทดลอง ชายรักชายจำนวนทั้งสิ้น 31 คน อายุเฉลี่ย 17.3 ปี (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.61 ปี) ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 90.4 ร้อยละ 61.3 มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมปลาย/ปวช. มีรายได้เฉลี่ย 4,016 บาท (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 227.8) ส่วนใหญ่มีบทบาททางเพศเป็นเกย์ผสม และเกย์ควีน ร้อยละ 35.5 และ 32.2 ตามลำดับ มีรูปแบบการดำรงชีวิตทางเพศโดยเปิดเผยสถานภาพทางเพศกับทุกคนใน

สังคมมากที่สุด ร้อยละ 38.8 รองลงมา เปิดเผย เฉพาะกลุ่มเพื่อนสนิท ร้อยละ 35.5

กลุ่มเปรียบเทียบ ชายรักชายจำนวนทั้งสิ้น 31 คน มีอายุระหว่าง 14 ถึง 49 ปี (อายุเฉลี่ย 19 ปี) ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน ร้อยละ 74.2 มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมปลาย/ปวช. ร้อยละ 54.9 มีรายได้เฉลี่ย 7,338 บาท (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 707.3) ร้อยละ 51.7 มีบทบาททางเพศเป็นกะเทย ประมาณ 2 ใน 3 มีรูปแบบการดำรงชีวิตทางเพศปิดบัง และเปิดเผยเฉพาะกลุ่มเพื่อนสนิท

ตารางที่ 1. จำนวนและร้อยละของตัวอย่างแต่ละกลุ่ม จำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	กลุ่มทดลอง (n=31)	กลุ่มเปรียบเทียบ (n=31)
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)
อายุ (ปี)		
ต่ำกว่า 15	1 (3.2)	1 (3.2)
16 – 19	27 (87.2)	22 (70.9)
20 - 24	2 (6.4)	5 (16.2)
25 ปีขึ้นไป	1 (3.2)	3 (9.7)
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	17.3 (2.61)	19.0 (7.06)
มัธยฐาน (ค่าต่ำสุด: ค่าสูงสุด)	17 (12 : 28)	16 (14 : 49)
นักเรียน/นักศึกษา	28 (90.4)	23 (74.2)
อาชีพ		
ธุรกิจส่วนตัว	1 (3.2)	4 (12.9)
รับจ้าง	1 (3.2)	2 (6.5)
ค้าขาย	1 (3.2)	1 (3.2)
เกษตรกรกรรม	0.0 (0.0)	1 (3.2)
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ไม่ได้เรียนหนังสือ	0 (0.0)	1 (3.2)
มัธยมศึกษาตอนต้น	3 (9.7)	11 (35.5)
มัธยมปลาย/ปวช.	19 (61.3)	17 (54.9)
อนุปริญญา	4 (12.9)	1 (3.2)
ปริญญาตรี	3 (9.7)	0 (0.0)
สูงกว่าปริญญาตรี	2 (6.4)	1 (3.2)
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	22 (71)	15 (48.4)
5,001 – 10,000 บาท	7 (22.6)	8 (25.8)
มากกว่า 10,000 บาท	2 (6.4)	8 (25.8)
ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	4,016 (227.8)	7,338 (707.3)
ค่ามัธยฐาน(ค่าสูงสุด-ต่ำสุด)	3,500 (1,000 – 10,000)	5,000(1,000 – 30,000)
บทบาททางเพศ		
เกย์ผสม	11 (35.5)	4 (12.9)
กะเทย	8 (25.9)	16 (51.7)
เกย์คิง	2 (6.4)	7 (22.5)
เกย์ควีน	10 (32.2)	4 (12.9)
รูปแบบชีวิตรักร่วมเพศ		
ปิดบัง	7 (22.5)	11 (35.5)
เปิดเผยกับทุกคนในสังคม	12 (38.8)	6 (19.4)
เปิดเผยเฉพาะกลุ่มเพื่อนสนิท	11 (35.5)	11 (35.5)
เปิดเผยเฉพาะบุคคลในครอบครัว	1 (3.2)	3 (9.6)

2 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยของชายรักชายหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

เฉลี่ยคะแนนความรู้หลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบแตกต่างกันอย่าง

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value = 0.134) โดยพบกลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 0.51 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน (95%CI อยู่ระหว่าง 0.19 ถึง 1.64) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยของชายรักชายหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่ม	n	คะแนน ก่อนทดลอง		คะแนน หลังทดลอง		Mean difference	95% CI	t-value	p-val
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD				
ทดลอง	31	6.0	1.8	7.2	1.8	-0.51	-1.64 ถึง 0.19	-1.515	0.13
เปรียบเทียบ	31	7.0	1.2	6.7	1.4				

3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยของชายรักชาย หลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

คะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยหลังการทดลองของกลุ่มทดลองแตกต่างกับ

กลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p-value = 0.013) โดยพบกลุ่มทดลองมีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ 3.0 คะแนน จากคะแนนเต็ม 24 คะแนน (95%CI อยู่ระหว่าง 0.6 ถึง 5.4)

ตารางที่ 3. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยของ ชายรักชายหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

กลุ่ม	n	คะแนน ก่อนทดลอง		คะแนน หลังทดลอง		Mean difference	95% CI	t-value	p-value
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD				
ทดลอง	31	19.2	5.4	22.8	5.4	-3.0	-5.4 ถึง -0.6	-1.515	0.134
เปรียบเทียบ	31	18.8	4.1	19.8	0.7				

4 การใช้ถุงยางอนามัยของชายรักชาย ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ

จากผลการศึกษาพบว่าก่อนการทดลอง สัดส่วนของคนที่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ทุกครั้งในกลุ่มเปรียบเทียบสูงกว่ากลุ่มทดลอง โดยสัดส่วนดังกล่าวเท่ากับร้อยละ 54.8 และ ร้อยละ

16.1 ตามลำดับ และหลังทดลองพบสัดส่วนของทั้งสองกลุ่มเท่ากันนั่นคือร้อยละ 74.2 และเมื่อพิจารณา สัดส่วนของคนที่ใช้ถุงยางอนามัยเป็นบางครั้งก่อน ทดลองและหลังทดลองใช้ทุกครั้งในกลุ่มเปรียบเทียบ ร้อยละ 36.4 ในกลุ่มทดลองร้อยละ 66.7 สำหรับ สัดส่วนของคนที่ไม่เคยใช้ถุงยางอนามัยเลยก่อน ทดลองและหลังทดลองใช้ทุกครั้งในกลุ่มเปรียบเทียบ ร้อยละ 66.7 ในกลุ่มทดลองร้อยละ 80.0 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4. จำนวนตัวอย่างในกลุ่มเปรียบเทียบจำแนกตามพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ ก่อนและหลังการให้โปรแกรม

ก่อนทดลอง	หลังทดลอง			รวม
	ใช้ทุกครั้ง	ใช้บางครั้ง	ไม่เคยใช้	
ใช้ทุกครั้ง	17	0	0	17
ใช้บางครั้ง	4	7	0	11
ไม่เคยใช้	2	1	0	3
รวม	23	8	0	31

ตารางที่ 5. จำนวนตัวอย่างในกลุ่มทดลองจำแนกตามพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ก่อน และหลังการให้โปรแกรม

ก่อนทดลอง	หลังทดลอง			รวม
	ใช้ทุกครั้ง	ใช้บางครั้ง	ไม่เคยใช้	
ใช้ทุกครั้ง	5	0	0	5
ใช้บางครั้ง	14	7	0	21
ไม่เคยใช้	4	1	0	5
รวม	23	8	0	31

การอภิปรายผล

1. ความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย
เมื่อพิจารณาความรู้เกี่ยวกับการใช้ ถุงยางอนามัยก่อนทดลอง พบว่า ทั้งกลุ่มเปรียบเทียบ และกลุ่มทดลองมีคะแนนความรู้เฉลี่ยเกี่ยวกับการใช้

ถุงยางอนามัยใกล้เคียงกัน คือคะแนนอยู่ในระดับ ปานกลางค่อนข้างสูง และคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง ทั้งสองกลุ่มก็มีคะแนนใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มทดลอง มีคะแนนเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเนื่องจากในปัจจุบันชายรักชาย ทั้งสองกลุ่มได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย จากสื่อต่างๆ ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ อินเทอร์เน็ต

หนังสือพิมพ์ และอื่นๆ ประกอบกับกระทรวงสาธารณสุข ได้รณรงค์ให้คนไทยใช้ดอกพุดกูด ใช้ถุงยางอนามัยกับคนที่ไม่ใช่คู่สามีภรรยาทุกครั้ง

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย

จากการทดลองพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ ทั้งนี้เกิดจากการประชุมกลุ่มครั้งที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมการอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่างๆ พร้อมทั้งประเมินพฤติกรรมของตนเองด้วยกระบวนการกลุ่ม เมื่อปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ตนเองได้เลือกไว้แล้วก็จะทำให้ตนมีสุขภาพที่ดีนั่นเองจึงตัดสินใจที่จะปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ ซึ่งเป็นไปตามแนวคิด Bandura (1986) ที่ได้อธิบายถึงกระบวนการตัดสินใจว่า การตัดสินใจปฏิบัติของบุคคลนั้นจะนำไปสู่การตัดสินใจที่จะปฏิบัติหรือไม่ โดยพิจารณาจาก 1) การเปรียบเทียบการกระทำกับกลุ่มอ้างอิง โดยนำมาเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานทางสังคมกับตนเองและกลุ่ม 2) การให้คุณค่าของการกระทำ คือบุคคลนั้นพิจารณาว่าการกระทำนั้นมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด ถ้ามีคุณค่ามากก็จะปฏิบัติตาม มีคุณค่าน้อยก็จะไม่ปฏิบัติ 3) การประเมินความสามารถของตน คือการพิจารณาว่าจะทำได้สำเร็จด้วยตนเองหรือไม่ ถ้าทำได้สำเร็จก็จะทำ ถ้าทำไม่สำเร็จก็จะไม่ทำ ซึ่งกระบวนการตัดสินใจจะไม่ส่งผลใดๆ ต่อบุคคล ถ้าพฤติกรรมที่ตัดสินใจนั้นยังไม่มีคุณค่าพอแก่ความสนใจ แต่ถ้าพฤติกรรมนั้นมีคุณค่า การประเมินตนเองก็จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลทันที ซึ่งบุคคลจะตอบสนองอย่างไรต่อกระบวนการตัดสินใจนั้นก็ขึ้นอยู่กับการอนุมานสาเหตุในการกระทำนั้นๆ ซึ่งบุคคลจะรู้สึกภูมิใจถ้าการประเมินความสำเร็จของการกระทำจากความสามารถและการกระทำของตนเอง และจะรู้สึกไม่พึงพอใจหากการกระทำนั้นขึ้นอยู่กับการตอบรับจากผู้อื่น ซึ่งการตอบสนองต่อตนเองนี้มีการตอบสนองในทางบวก คือถ้าตนเองกระทำได้ดีสำเร็จก็จะให้รางวัลแก่ตนเอง และการตอบสนองในทางลบ

คือการลงโทษตนเองเมื่อกระทำไม่เป็นไปตามที่ตนเองได้กำหนดเอาไว้ เพื่อนำไปสู่การการบรรลุพฤติกรรมเป้าหมายที่บุคคลนั้น

3. การใช้ถุงยางอนามัย

จากการทดลองพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลอง มีสัดส่วนการใช้ถุงยางอนามัยเพิ่มขึ้นมากกว่าก่อนทดลองและมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ ทั้งนี้เกิดจากการประชุมกลุ่มครั้งที่ 3 และ 4 โดยกิจกรรมในการประชุมกลุ่มครั้งที่ 3 คือการอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยร่วมกับเพื่อนในกลุ่ม เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่างๆ พร้อมทั้งประเมินพฤติกรรมของตนเองด้วยกระบวนการกลุ่ม และครั้งที่ 4 ได้สนับสนุนและแนะนำการเข้าถึงถุงยางอนามัยทุกด้าน ทั้งสถานที่ราชการ ร้านสะดวกซื้อ หอจดหมาย และคลินิกสุขภาพต่างๆ ในพื้นที่ด้วยการนำเสนอ แจกแผ่นพับ และคู่มือการเข้าถึงถุงยางอนามัยและการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง จึงส่งผลให้ชายรักชายกลุ่มทดลองมีสัดส่วนของการใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. เนื่องจากในส่วนของกระบวนการกลุ่มที่ต้องใช้เวลาค่อนข้างนาน ควรมีกิจกรรมสั้นทบทวนเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดให้กับผู้ร่วมกิจกรรม และกิจกรรมนั้นจะต้องเหมาะสมกับวัย และใช้เวลาไม่นานด้วย
2. เวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้งไม่ควรเกินครึ่งวัน และควรเป็นเวลาในช่วงเช้า เพราะตอนสายอากาศจะร้อน เพราะผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะรีบไปประกอบภารกิจส่วนตัว และในการดำเนินกิจกรรมในแต่ละครั้งไม่ควรทิ้งระยะห่างเกิน 1 สัปดาห์ เพราะจะทำให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมรู้สึกว่าการศึกษามีความยืดเยื้อ และเกิดความเบื่อหน่ายในการเข้าร่วมกิจกรรม
3. เพื่อความยั่งยืนของโครงการควรประสานความเข้าใจ และความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่

สาธารณสุข อาจารย์ผู้สอน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เห็นถึงความสำคัญ และร่วมมือดำเนินกิจกรรม นั้นๆ ต่อไป

4. จากผลการศึกษาพบว่า ชายรักชาย กลุ่มทดลองซึ่งได้รับการอบรม (โปรแกรมสุขศึกษา) มีพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยที่ดีขึ้น ดังนั้นการจัดให้มีการอบรม (โปรแกรมสุขศึกษา) ควรจะจัดในกลุ่มชายรักชายที่ยังไม่มีเพศสัมพันธ์ด้วย เพื่อจูงใจให้ชายรักชายที่ยังไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1 ควรมีการวิจัยและเก็บข้อมูลต่อไป (Cohort Study) เพื่อติดตามว่าชายรักชายกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการใช้ถุงยางอนามัยที่ยั่งยืนหรือไม่ และทราบปัจจัยที่แทรกซ้อนที่เข้ามาทำให้ชายรักชาย มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

2 โปรแกรมสุขศึกษานี้ได้ประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการกำกับตนเอง ร่วมกับการให้แรงสนับสนุนทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการให้ความรู้ การฝึกการสังเกตตนเอง การตัดสินใจ และการตอบสนองต่อการตัดสินใจของตนเอง ซึ่งกระบวนการทั้งหมดนี้ต้องผ่านกระบวนการฝึกฝนอย่างเป็นระบบ ซึ่งการฝึกฝนอย่างเป็นระบบนี้จะทำให้ผู้ที่ได้รับการฝึกฝนนั้นเกิดทักษะที่ต้องการ และเชื่อว่าจะสามารถมีพฤติกรรมที่ต้องการ ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ ก็ต่ออาศัยวิธีการที่มีประสิทธิภาพเพื่อที่จะสามารถทำให้กระบวนการดังกล่าวเกิดประสิทธิผลได้ด้วยเช่นเดียวกัน และผู้วิจัยได้มีตัวแบบการของชายรักชายที่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ทุกครั้ง จึงทำชายรักชายสามารถเข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติตัวของตัวแบบได้เป็นอย่างดี เพราะฟังแล้วเกิดความรู้สึกเพลิดเพลิน ทำให้เกิดความตั้งใจในการฟัง เกิดเข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเองของตัวแบบได้เป็นอย่างดี และเกิดความรู้สึกคล้อยตาม ทำให้ตัดสินใจในการปฏิบัติตามตัวแบบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคิดว่าน่าจะนำเอาแนวคิดทฤษฎีการกำกับตนเองนี้ไปประยุกต์ใช้กับชายรักชาย

กลุ่มอื่นได้ และควรจะคิดหาวิธีการใหม่ๆ (นวัตกรรม) มาใช้ในกระบวนการต่างๆ ในทฤษฎีด้วย เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดของโครงการ

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา สุรวจากุล. 2543. **ประสิทธิผลของโปรแกรมการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในหน่วยหลังคลอดโรงพยาบาลศิริราช. โรงพยาบาลศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.**
กิตติศักดิ์ ปรกติ. 2526. **การอภิปรายเรื่องเกี่ยวกับกฎหมาย. วารสารสาส์นนิทศาสตร์ 1(107) 25 กุมภาพันธ์ 2526**
- คลินิกวิจัยสุขภาพชาย กลุ่มโรคเอดส์ สำนักโรคเอดส์ วัณโรคและโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2548. **วิเคราะห์ปัจจุบัน-ปฏิรูปทันอนาคต. เอกสารประกอบการสัมมนาวิชาการ กรมควบคุมโรค ประจำปี 2548**
- นพพร สุวรรณพานิช. 2540. **เรื่องของเช็กซ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ชุมชนศิลปกรรมศา**
- วุฒิพงษ์ กงทอง. 2550. **ลักษณะชายรักชายที่เป็นสมาชิกกลุ่ม Power of violet. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- อรุณ จิรวัดน์กุล. 2548. **ชีวิตที่ดีสำหรับงานวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.**
- อีริค มาคัส. 2546. **IS IF A Choice?: Answers to 300 of the Most Frequently Asked Question About Gay and Lesbian People. แปลโดย แมวสามสี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไซเบอร์พีช มีเดีย จำกัด**
- Bandura Albert. 1986. **Social Foundations of thought and Action : A Social Cognitive Theory. USA.: Prentice-Hall.**